

Posudek habilitační práce
Jana Roskovce, Ph.D.
Evangelium podle Jana: Český ekumenický komentář k Novému zákonu

Habilitační práce Jana Roskovce zahrnuje celkem 875 stran. Po úvodních stranách (s. 1: logo nakladatelství; s. 2: informace o ediční radě Českého ekumenického komentáře k Novému zákonu; s. 3: patitul – autor a název knihy s místem a rokem vydání; s. 4: autorská tiráž – copyrightová strana včetně ISBN; s. 5: věnování) je umístěn na s. 7–10 obsah, po kterém následuje předmluva ediční rady (s. 11). Vlastní text práce je na s. 13–816. „Úvod“ (s. 13–22) informuje jak o okolnostech vzniku (autor, místo a doba vzniku, prameny) a dochovaném textu Janova evangelia, tak o jeho členění. Komentář (s. 23–816) poskytuje podrobnou interpretaci textu Janova evangelia. U každé textové jednotky je nejprve uveden evangelní text ve znění Českého ekumenického překladu, dále je popsána její kompozice s poukázáním na literární charakteristiky a nakonec je poskytnut detailní výklad daného textu verš po verši. Poslední strany práce tvoří seznamy použité literatury („Komentáře k Janovu evangeliu“, s. 817–818; „Další studie“, s. 819–831), a „Rejstřík odkazů“ (s. 832–875).

Předložená práce podává přehledným a systematickým způsobem výklad Janova evangelia, který se orientuje podle členění na s. 22. Navržený způsob členění Janova evangelia nachází určité opěrné body v textu, nicméně přesvědčivější se jeví členění, které spatřuje hlavní předěl mezi 12. a 13. kapitolou. Na některých místech v komentáři (viz např. s. 71 a 141) je možné si všimnout, že vymezení a označení oddílů se zcela neshoduje s předloženým členěním Janova evangelia.

Výklad textu Janova evangelia je prováděn se stálým zřetelem na původní řecký text. Textově-kritické problémy jsou projednávány obsáhlým způsobem (viz např. s. 36–39, 336–337, 558–559). Je ale škoda, že komentář nevychází z nejnovějšího vydání kritické edice novozákonního textu Nestle-Aland, kterým je 28. vydání (*Novum Testamentum Graece*, ed. B. Aland – *al.*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012²⁸), ale odkazuje na předchozí 27. vydání (viz s. 20). Např. 8. korigovaný tisk 27. vydání z r. 2001 uvádí jako poslední papyrus P^{116} , zatímco v 28. vydání je tento seznam doplněn o papýry, které se staly známými v posledních letech. Některé z nich obsahují fragmentární text Janova evangelia: P^{119} (J 1,21–28.38–44) a P^{121} (J 19,17–18.25–26) jsou datovány do 3. stol., P^{120} (J 1,25–28.33–38.42–44) je ze 4. stol. a P^{122} (J 21,11–14.22–24) pochází snad z období 4. – 5. stol.

Výklad textu se vyznačuje pečlivým přístupem, který neopomine zastavit se u většiny zajímavých nebo problematických pasáží nebo i obtížných výrazů. Při výkladu sporných a nesnadných míst v textu autor komentáře staví vedle sebe odlišná mínění autorů a zaujímá své stanovisko, které se jeví v mnohých případech jako vyvážené. Komentář se zevrubně věnuje jak jednotlivým lokalitám, (např. „Betanie“ v J 1,28 [viz s. 79]; „nádrž Siloe“ v J 9,7 [viz s. 387]), tak časovým údajům (např. „čtyřicet šest let“ v J 3,20 [viz s. 135]), které zmiňuje Janovo evangelium. Významné janovské teologické termíny a obrazy jsou důkladným způsobem objasněny, viz např. „Beránek Boží“ (s. 81–83), „Vinný kmen“ (s. 627–629). Obšírně jsou probírány význačné postavy Janova evangelia, např. „Nikodém“ (s. 143–145), „Milovaný učedník“ (s. 568–573), Pontius Pilatus (s. 732–734). Exkurzy, kterých je celkem 63 (viz seznam na s. 9–10), jsou velmi dobrým doplněním komentáře. Poznámky pod čarou nabízí odkazy jak na starozákonní, ranou židovskou a klasickou literaturu, tak také na moderní autory.

Práce je výsledkem studia rozsáhlé odborné literatury v anglickém, německém, francouzském a českém jazyce. Seznam literatury zahrnuje celkem 298 položek. Je mezi nimi

38 komentářů k Janovu evangeliu, ale rovněž řada specializovaných studií a odborných článků. Některé tituly ze seznamu literatury nejsou v komentáři citovány, např. Hans GRASS, *Ostergeschehen und Osterberichte*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1962². Některá literatury není přesně uvedena, např. Martin HENGEL, *Die johanneische Frage: Ein Lösungsversuch mit einem Beitrag zur Apokalypse von Jörg Frey*, Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament 67, Tübingen, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1993. Vícekrát citovaný zdroj Raymond Edward BROWN, *The Death of the Messiah: From Gethsemane to the Grave: A Commentary on the Passion Narratives in the Four Gospels*, I–II, London: Geoffrey Chapman, 1994 (viz např. s. 544, 545, 691), chybí v seznamu použité literatury. V tomto seznamu chybí také 27. vydání standardní kritické edice novozákonního textu Nestle-Aland. Seznam komentářů by bylo možné doplnit: např. Josef BLANK, *Das Evangelium nach Johannes*, Teil 1a–3, GSL.NT 4.1a–3, Düsseldorf: Patmos, 1977–1981; Christian DIETZFELBINGER, *Das Evangelium nach Johannes, Teilband 1: Johannes 1–12, Teilband 2: Johannes 13–21*, ZBK 4.1–2, Zürich: TVZ, 2001; J. RAMSEY MICHAELS, *The Gospel of John*, NICNT, Grand Rapids, Mich. – Cambridge: William B. Eerdmans, 2010; Leon MORRIS, *The Gospel according to John*, NICNT, Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1995²; Ludger SCHENKE, *Johannes: Kommentar*, Düsseldorf: Patmos, 1998, Benedikt SCHWANK, *Evangelium nach Johannes: Praktischer Kommentar*, St. Ottilien: EOS Verlag Erzabtei, 2007³; Michael THEOBALD, *Das Evangelium nach Johannes: Kapitel 1–12*, RNT, Regensburg: Friedrich Pustet, 2009.

Bibliografické citace v poznámkách pod čarou jsou utvářeny ustálenou formou a je z nich možné porozumět, na co se odvolávají. Na s. 41 postrádám přesnější odkaz na dílo Cyrila Alexandrijského. Na několika místech v komentáři by se hodilo doplnit, odkud byly čerpány údaje (např. s. 261 – informace o městě Tiberias; s. 396 – kdo datuje vydání ediktu do roku 49?).

Z formálního hlediska se práce vyznačuje pečlivostí a systematičností. Text práce je srozumitelný a čtivý. Stylistická úroveň je na potřebné výši. Vnější úprava textu je přehledná. Chyby vzniklé přepsáním či přehlédnutím se vyskytují pouze ojediněle. Např. název Betanie není jednotně uváděn, srov. s. 79 a 440; na s. 441 by dělení slova mělo být: Křti-tel; na s. 509 má být správně „nejpravděpodobněji“.

Nakonec si dovoluji upozornit, že na některých místech při výkladu textu by se hodilo připojit doplňující informace. Např. na s. 377, pozn. 186 by měl být připojen odkaz na L 2,42, kde je zmínka o Ježíšově věku – „dvanáct let“. Na s. 672 při projednávání pojmu „život věčný“ by mohl být zmíněn text Da 12,2.

Celkově je možné říci, že nehledě na výše uvedené připomínky je předložená habilitační práce dobrým dílem, které vypovídá o velké erudovanosti jejího autora a o značném osobním zaujetí tématem. Lze tudíž konstatovat, že habilitační práce splňuje kritéria kladená na tento druh textů, a proto ji vřele doporučuji k dalšímu řízení.

V Olomouci 7. 4. 2022

doc. Dr. Petr Mareček, Th.D.